

November is maand van de spiritualiteit. Vooraf presenteren kenners verschillende varianten die ze tijdens de openingsmanifestatie toelichten. Vandaag: hoogleraar spiritualiteit Kees Waaijman.

Ik bemin Gods afwezigheid nu

Pauline Weseman

Wat betekent spiritualiteit voor u?

„Hoe meer ik over dit onderwerp weet, hoe moeilijker het wordt om die vraag te beantwoorden.

Eigenlijk vraagt u mij naar mijn grote liefde. Hoe leg je uit wat liefde is? Laat ik het zo zeggen: ik ben al veertig jaar geboeid door de ervaringsmatige dimensie in het geloof, wat je ook terug ziet bij het bevindelijke, bij de quakers, het piëtisme en bij Bach. Spiritualiteit gaat om een liefdesbeweging naar God.”

Wat was uw eerste spirituele ervaring?

„Op mijn achttiende jaar werd ik geraakt door de Psalmen. Wat mij raakte was die merkwaardige, malle, onverwachte, hartstochtelijke God. Ik herinner me Psalm 107 waarin minstens drie keer staat: 'Zij riepen in hun angst tot de Heer – hij leidde hen weg uit vele gevaren'. Dat eenvoudige bidden, dat roepen sloot aan bij mijn eigen verlangen.

Op mijn 24ste kreeg ik een andere ervaring, die van een donkere nacht. Daar was geen aanleiding voor, maar wat me zo had geboeid in God, trok zich terug. Er kwam een soort soberheid en alledaags gevoel voor terug. Het leek of die eerste verliefdheid over was en de herfst begon, met zijn eigen prachtige kleuren en aantrekkelijkheid.

Ik ervoer de afwezigheid van God. Dat had iets teders. Ook daar heb ik van leren houden.”

Hoe is uw spirituele pad sindsdien verlopen?

„Ik sloot me op mijn achttiende aan bij de katholieke, spirituele orde van de Karmelieten, begin dertiende eeuw ontstaan op de berg Karmel. Titus Brandsma, Johannes van het Kruis en Theresia van Lisieux zijn bekende karmelieten. Ik leerde naar de natuur te kijken, naar mezelf te kijken.

Jarenlang heb ik me met de bestudering van de Psalmen in het hooggebergte bevonden. Nu is voor mij verstillend en wachten belangrijk. Als ik in het bijbelboek Romeinen hoofdstuk acht lees dat heel de schepping zucht, in barensnood is en uitziet naar God, dan herken ik me daarin. We leven in een grote val, in het grote loslaten. De winst is oneindigheid.”

Kees Waaijman: 'Eerst was er die hartstochtelijke God, toen kwam de donkere nacht. De herfst begon.'

Wat hebt u op spiritueel gebied nog te wensen?

„De laatste twintig jaar heb ik me gewijd aan wat spiritualiteit is.

Als ik over een paar jaar geen directeur van het Titus Brandsma Instituut meer ben, wil ik me alleen nog maar wijden aan de Psalmen, zolang de tijd me gegund is.

Waar ik zielsveel naar uitkijk, is dichterbij komen bij de hartslag van de psalmen. Ze vertolken voor mij het woordeloze bidden, zoals dat klinkt in folterkamers, overal waar mensen misbruikt, onderdrukt en mishandeld worden.”

Kees Waaijman (65) is hoogleraar spiritualiteit aan de Radboud Universiteit Nijmegen. Hij schreef 'Spiritualiteit - vormen, grondslagen, methoden' en boeken over spiritualiteit en mystiek in de Psalmen. Waaijman is directeur van het Titus Brandsma Instituut in Nijmegen. Op 27/10, 12-13u spreekt hij in de Amstelkerk in Amsterdam spiritualiteit, hartschoot en aandacht.